

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD – 4111-004-06/2012

K/12/004/LGD

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk

T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05

lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	K/12/004/LGD - Realizacja wniosków pokontrolnych NIK sformułowanych w wyniku kontroli nr P/10/007 pt. „Powiązania budżetów jednostek samorządu terytorialnego z budżetem państwa w zakresie wybranych dochodów i wydatków w 2010 r.”.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	1. Katarzyna Juchniewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84814 z dnia 5 lutego 2013 r. 2. Kamil Urzędowski, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 11954 (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnicy Kaszubskiej, ul. Zjednoczenia 26, 76-248 Dębica Kaszubska (dalej: „OPS”),
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krystyna Szustak, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy Kaszubskiej. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości ¹ sposób realizacji przez Kierownika OPS wniosków pokontrolnych sformułowanych przez NIK w wyniku kontroli nr P/10/007 pt. „Powiązania budżetów jednostek samorządu terytorialnego z budżetem państwa w zakresie wybranych dochodów i wydatków w 2010 r.” oraz terminowość i rzetelność odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne NIK z dnia 20 kwietnia 2011 r.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Podstawą oceny pozytywnej jest w szczególności wprowadzenie mechanizmów kontrolnych (rozwiązań organizacyjnych), które zapewniły: – przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych i pobieranie oświadczeń majątkowych w sytuacjach przewidzianych prawem; – zobowiązywanie dłużników alimentacyjnych, w uzasadnionych przypadkach, do zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy oraz informowanie tego urzędu o potrzebie aktywizacji zawodowej; – wydawanie decyzji w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w każdym przypadku, po zakończeniu okresu świadczeniowego lub po uchyleniu decyzji w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego; – rzetelne sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów². Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: – rozpatrywania niekompletnych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego; – niedoręczania stronom decyzji niezwłocznie po ich wydaniu; – nieterminowego prowadzenia działań windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 Nr 1, poz. 7 ze zm.)

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Odpowiedź na wystąpienie pokontrolne dotyczące kontroli nr P/10/007

Opis stanu
faktycznego

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła w OPS w okresie od 21 stycznia 2011 r. do 7 marca 2011 r. kontrolę realizacji w 2010 r. zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz działań windykacyjnych związanych ze zwrotem wypłaconych świadczeń alimentacyjnych (dalej: „kontrola z 2011 r.”).

W związku z ww. kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 21 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli przekazała Kierownikowi OPS wystąpienie pokontrolne³.

Wystąpienie, które wpłynęło do Urzędu w dniu 11 kwietnia 2011 r., zawierało następujące wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości:

1. wzmocnienie nadzoru nad wykonywaniem zadań przypisanych stanowisku ds. funduszu alimentacyjnego, poprzez wprowadzenie mechanizmów kontrolnych (rozwiązań organizacyjnych) zapewniających:
 - a) rozpatrywanie wyłącznie kompletnych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
 - b) przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych i pobieranie oświadczeń majątkowych w sytuacjach przewidzianych prawem,
 - c) zobowiązywanie dłużników alimentacyjnych, w uzasadnionych przypadkach, do zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy oraz informowanie tego urzędu o potrzebie ich aktywizacji zawodowej,
 - d) wydawanie decyzji w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w każdym przypadku, po zakończeniu okresu świadczeniowego lub po uchyleniu decyzji w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
 - e) doręczanie stronom decyzji niezwłocznie po ich wydaniu,
 - f) prawidłowe i terminowe prowadzenie działań windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych, w tym wystawianie pisemnych upomnień i tytułów wykonawczych,
 - g) rzetelne sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli str. 7-11)

Kierownik OPS poinformował NIK o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków⁴, które polegały m.in. na:

- 1) wystąpieniu do Wójta Gminy Dębica Kaszubska z wnioskiem o upoważnienie Kierownika OPS do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji z mocą obowiązującą od dnia 14.06.2010 r. zgodnie z art. 8b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵ - dotyczy wniosku 1 f;
- 2) zobowiązaniu pracownika OPS zatrudnionego na stanowisku do spraw funduszu alimentacyjnego do wypełniania powierzonych obowiązków, w sposób rzetelny i zgodny z obowiązującymi normami prawnymi - zapewniający w efekcie realizację wszystkich wniosków pokontrolnych NIK;

³ Z dnia 7.04.2011 r.; znak: LGD-4100-001-08/2011, P/10/007

⁴ Pismo nr OPS.8280.130.2011.SK z dnia 20.04.2011 r.

⁵ Zarządzeniem Nr OG/24/2011 z dnia 19 kwietnia 2011 r. Wójt Gminy Dębica Kaszubska upoważnił Kierownika OPS do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

- 3) dokonaniu zmian w regulaminie organizacyjnym OPS w części ustalającej zadania na stanowisku ds. funduszu alimentacyjnego (załącznik nr 10) – dotyczy wszystkich wniosków pokontrolnych;
- 4) uregulowaniu systemu kontroli zarządczej w OPS – dotyczy wszystkich wniosków pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str.12-14)

Pismo z powyższą informacją wysłane zostało do Delegatury NIK w Gdańsku w terminie określonym w wystąpieniu pokontrolnym.

(dowód: akta kontroli str. 7-14, 34)

Niniejsza kontrola wykazała, że przekazane NIK informacje były zgodne ze stanem faktycznym. Ustalenia dotyczące sposobu wykonania wniosków i działań podjętych w celu realizacji wniosków opisano poniżej.

W działalności OPS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁶ rzetelność i terminowość udzielonej przez Kierownika OPS odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne przekazane w wyniku kontroli nr P/10/007.

Ocena częściowa

2. Wykonanie wniosków pokontrolnych

2.1. Wniosek pokontrolny o wzmocnienie nadzoru nad wykonywaniem zadań przypisanych stanowisku ds. funduszu alimentacyjnego, poprzez wprowadzenie mechanizmów kontrolnych (rozwiązań organizacyjnych) zapewniających:

2.2. Rozpatrywanie wyłącznie kompletnych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Opis stanu faktycznego

Wniosek został zrealizowany częściowo.

Wprawdzie Kierownik OPS zobowiązała pracownika zatrudnionego na stanowisku do spraw funduszu alimentacyjnego i realizującego zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, do rozpatrywania wyłącznie kompletnych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, jednak nie zapewniło to rozpatrywania wyłącznie kompletnych wniosków.

(dowód: akta kontroli str. 100-103)

Szczegółowym badaniem w trakcie kontroli sprawdzającej objęto 15 losowo wybranych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ze 124 wniosków złożonych w 2012 r. i zakończonych wydaniem decyzji. Stwierdzono, że wszystkie badane wnioski były składane wg wzoru określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego⁷.

(dowód: akta kontroli str. 95-97)

Ustalone nieprawidłowości

W badanej próbie 15 wniosków stwierdzono, że w przypadku dwóch rozpatrywanych wniosków nie zamieszczono wszystkich danych personalnych - brakowało numeru Pesel osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do świadczenia (jeden wniosek) oraz danych osób, których dotyczyło ustalenie prawa do świadczenia (jeden wniosek).

Ponadto w dziesięciu z 15 badanych wniosków brakowało oświadczenia wnioskodawcy o przekazaniu organowi egzekucyjnemu wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu, o którym mowa w art. 15 ust. 3 pkt 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

⁶ Podobnie jak przy ocenie ogólnej, Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁷ Dz. U. Nr 123, poz. 836 ze zm.

Kierownik OPS wyjaśniła, że przyczyną braku wskazanych wyżej danych personalnych mogła być duża ilość przyjmowanych wniosków, rutynowe ich sprawdzanie oraz zmiana formy graficznej wniosku.

W kwestii braku w dziesięciu wnioskach oświadczenia wnioskodawcy o przekazaniu wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu, Kierownik OPS wyjaśniła, że wynikało to m.in. ze zmiany formy graficznej wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 98-103)

2.3. Przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych i pobieranie oświadczeń majątkowych w sytuacjach przewidzianych prawem

Opis stanu faktycznego

Wniosek został zrealizowany.

Szczegółowym badaniem w trakcie kontroli sprawdzającej objęto 30 losowo wybranych spośród 159 dłużników, w stosunku do których wykazano należności z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych za 2012 r.

Wśród objętych badaniem dłużników alimentacyjnych 13 spełniało przesłanki do objęcia wywiadem alimentacyjnym przez OPS (organ właściwy dłużnika). Do każdego z dłużników przesłano wezwanie do stawienia się w OPS w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego. Ostatecznie wywiady alimentacyjne przeprowadzono z ośmioma dłużnikami, w czterech przypadkach dłużnicy nie odebrali korespondencji, a jeden z dłużników nie stawiał się na wezwanie.

(Dowód: akta kontroli str. 55-57, 115, 181-183, 185)

W działalności OPS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.4. Zobowiązanie dłużników alimentacyjnych, w uzasadnionych przypadkach, do zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy oraz informowanie tego urzędu o potrzebie ich aktywizacji zawodowej

Opis stanu faktycznego

Wniosek został zrealizowany.

Spółród 13 dłużników alimentacyjnych (na 30 objętych badaniem szczegółowym), dla których OPS był organem właściwym, w jednym przypadku dłużnik nie miał zatrudnienia i jednocześnie nie był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy. Dłużnik ten został zobowiązany do zarejestrowania się jako bezrobotny, a OPS po potwierdzeniu faktu zarejestrowania poinformował Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku – zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika.

(Dowód: akta kontroli str. 23-31, 50-55, 185)

W działalności OPS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.5. Wydawanie decyzji w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w każdym przypadku, po zakończeniu okresu świadczeniowego lub po uchyleniu decyzji w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Opis stanu faktycznego

Wniosek został zrealizowany.

W przypadku 30 dłużników objętych badaniem szczegółowym, wydano 37 decyzji (po zakończeniu okresu świadczeniowego) w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Wobec każdego z ww. dłużników wydano przynajmniej jedną decyzję.

(dowód: akta kontroli str. 173-175)

W działalności OPS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.6. Doręczanie stronom decyzji niezwłocznie po ich wydaniu

Opis stanu faktycznego	Wniosek został zrealizowany częściowo. Wprawdzie Kierownik OPS zobowiązała pracownika zatrudnionego na stanowisku do spraw funduszu alimentacyjnego i realizującego zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, do doręczania stronom decyzji w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego niezwłocznie po ich wydaniu, ale tylko w dwóch przypadkach decyzje te wysłane zostały do dłużników w terminie nieprzekraczającym 30 dni od daty ich wydania. (dowód: akta kontroli str. 100-103, 173-175)
Ustalone nieprawidłowości	Spośród ww. 37 decyzji, 35 wysłanych było do dłużników w terminie przekraczającym 30 dni (od 31 do 79 dni) pomimo, iż przepis art. 12 Kodeksu postępowania administracyjnego⁸ stanowi, że organy administracji powinny działać szybko i wnikliwie. (dowód: akta kontroli str. 173-175) Kierownik OPS wyjaśniła, że przyczyną opóźnień w wysyłaniu decyzji była m.in. duża liczba wydawanych decyzji. (dowód: akta kontroli str. 104-105)

2.7. Prawidłowe i terminowe prowadzenie działań windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych, w tym wystawianie pisemnych upomnień i tytułów wykonawczych

Opis stanu faktycznego	Wniosek został zrealizowany częściowo W stosunku do wybranych zaległości dłuższych niż trzy miesiące i istniejących na dzień 31.12.2012 r. (obejmujących 30 wybranych losowo dłużników) stwierdzono m.in., że w 26 z 27 wymaganych przypadków wystawiono pisemne upomnienia. Wystawienie wszystkich tytułów wykonawczych poprzedzone było w każdym przypadku upomnieniem. (dowód: akta kontroli str. 12-14, 179)
Ustalone nieprawidłowości	Wprawdzie Kierownik OPS zobowiązała pracownika zatrudnionego na stanowisku do spraw funduszu alimentacyjnego i realizującego zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, m.in. do prawidłowego i terminowego prowadzenia działań windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych, w tym wystawiania pisemnych upomnień i tytułów wykonawczych, ale tylko w jednym przypadku na 30 dłużników objętych badaniem szczegółowym okres jaki upłynął od terminu płatności wymaganej należności do dnia wystawienia upomnienia nie przekroczył 30 dni (w jednym przypadku upomnienie nie zostało w ogóle wystawione). (dowód: akta kontroli str. 12-14, 179) O ile przepisy prawa nie określają maksymalnego terminu na przesłanie upomnienia, to jednak skuteczność windykacji należności alimentacyjnych uzależniona jest od szybkiego ich wystawiania. Niewystawienie upomnienia uniemożliwia natomiast wszczęcie egzekucji na podstawie art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁹. (dowód: akta kontroli str. 104-105, 179) Kierownik OPS wyjaśniła, że na okres jaki upłynął pomiędzy terminem płatności wymagalnej należności a wystawieniem upomnienia wpływ miał fakt, że w poprzednich okresach nie były podejmowane żadne działania windykacyjne, zaś nowozatrudniony pracownik usuwał powstałe zaległości. Brak wystawienia jednego upomnienia był spowodowany przeoczeniem w związku z dużą ilością spraw zaległych oraz bieżących dotyczących postępowania wobec dłużników. (dowód: akta kontroli str. 176-178)

⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267)

⁹ Dz. U. z 2012 r. poz. 1015 ze zm.

2.8. Rzetelne sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Opis stanu faktycznego

Wniosek został zrealizowany.

Szczegółowym badaniem objęto sprawozdania za poszczególne kwartały 2012 r. z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Sprawozdania te były opracowane w formie określonej w załączniku do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹⁰. Kwoty wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wykazane kwoty umorzenia należności od dłużników alimentacyjnych wyszczególnione w tych sprawozdaniach były zgodne z ewidencją księgową OPS. W części sprawozdań dotyczącej „Liczby osób zajmujących się realizacją ustawy” wykazywano dwie osoby, co było zgodne z liczbą osób wykonujących zadania w zakresie funduszu alimentacyjnego.

(Dowód: akta kontroli str. 64-87)

W działalności OPS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości sposób wykonania wniosków pokontrolnych sformułowanych przez NIK w wyniku kontroli nr P/10/007.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu:

- 1) rozpatrywania wyłącznie kompletnych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- 2) doręczania stronom decyzji bez zbędnej zwłoki;
- 3) prawidłowego i terminowego prowadzenia działań windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych, w tym wystawiania pisemnych upomnień.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 18 kwietnia 2013 r.

Kontroler
Katarzyna Juchniewicz
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis

¹⁰ Dz. U. Nr 288, poz. 1694

